

Musik er et sprog

Musik er et sprog. Ikke i lineær, episk forstand, men et sprog om det uudsigelige. Om følelser, stemninger, anelser – alt det, der er hinsides vores forstand.

Af væsen er musikken den mest abstrakte kunstart af alle. Dens luftighed kan undertiden få os til at henfalde i sværmeri, men skønt musik aldrig 'handler om noget' – sådan helt konkret – så er de musikalske arketyper alligevel dybt forankret i os. Vores lyttevener er naturligvis i høj grad kulturelt betingede; en vesterlænding mangler i nogen grad forudsætningerne for at få det fulde udbytte af en indisk raga eller en performance i Pekingoperaen. Men man bliver alligevel ofte overrasket over, hvor direkte musikken er i stand til at kommunikere på tværs af grænser og traditioner.

Vi beklager med god grund, at den almene musikalske dannelse er for nedadgående. Musikken spiller en mere og mere perifer rolle i vores børns og unges uddannelse, og flere og flere har et helt ureflekteret forhold til musik. Den mulighed for fordybelse og personlig erkendelse, som musikken tilbyder, bliver ikke rigtigt udviklet og udfordret i skolen og i samfundet. Musik som kunst og erfaringsrum er efterhånden forbeholdt færre og færre.

Så meget mere overraskende var min oplevelse, da jeg for nogle år siden var ude som 'huskunstner' i en række københavnske folkeskoler. I løbet af en uge skulle jeg dagligt underholde den samme skoleklasse i 4-5 timer med musik: hvad fortæller musikken? hvilke oplevelser gemmer der sig i den? hvordan lytter man?

Den allerførste flok, jeg stod over for, var en 2. klasse på en skole i Rødovre. Jeg indledte med at spørge, hvor mange af dem, der lyttede til klassisk musik. Ikke én rakte hånden op. Så spillede jeg lidt af musikken til Harry Potter filmene og spurgte, hvor mange der kendte den. Så var der pludselig en skov af hænder! Jeg bad dem lytte endnu engang og overveje, hvad de ville kalde den slags musik. Lidt tøvende kom de frem til, at det jo nok måtte kaldes klassisk musik...

Jeg fortalte dem, at al musik – klassisk, populær, kompleks, enkel, moderne, gammel – gemmer på en fortælling. Ikke nødvendigvis en helt konkret handling, men i hvert fald en følelse eller en stemning. Og så bad jeg dem om at lytte godt efter og fortælle mig, hvad de hørte i de musikeksempler, jeg nu ville spille.

Og det var her, jeg blev overrasket: ét af de første stykker, jeg satte på afspilleren, var Dies Irae satsen fra Verdis Requiem. Jeg fadede ud efter nogle minutter og spurgte ud i klassen: "Hvad sker der her?" Nede på bageste række var der en lille dreng, der rakte hånden op og sagde: "Der er én, der er død!"

Selv en uskolet knægt fra 2. klasse i Rødovre kan høre døden marchere i Verdis Requiem. Musikkens koder ligger lagret i os alle. I en sælsom kombination af grundlæggende (medfødte?) reflekser og kulturel dannelse. Musik er et sprog.

Bragt som klumme i Kapelmestrenes blad sommeren 2023